

Szerkesztőség és kiadó:
Hivatal Strada Iorga
(volt Jókai-ucca) Nr.
10. Telefonszám 875.
Előfizetési ár egész évre
500 lej, félévre 280 lej,
negyedévre 150 lej, egy
hónapra 50 lej. — Kül-
földre ezeknek az árak-
nak a kétszerese. — Hir-
detések árja szerint

Cluj - Kolozsvár, 1928.
II. évfolyam 124. szám

Ára számonként 2 lej
Vasárnap, június 3. *

MAI VILÁG

Főszerkesztő: KADÁR IMRE Főmunkatársak: KÓS KÁROLY, MOLTER KÁROLY Felelős szerkesztő: SERESS JÓZSEF

Összeült a francia kamara

(Páris, június 2.) A választások után az ujonnan választott kamara ma tartotta meg első ülését, amelyen Poincaré miniszterelnök, az összes miniszterek és a betegségéből felépült Briand külügyminiszter is résztvettek. Amikor Briand az ülésteremben megjelent, a képviselők nagy óvációkkal fogadták. A kamara elnöke megnyitó beszédében békére intette a parlamenti pártokat s rámutatott azokra a fontos feladatokra, amelyeknek megoldását az ország a most megválasztott új törvényhozó testülettel várja. Ezután a mandátumok igazolására került a sor.

A francia kamara legközelebbi ülése hétfőn lesz.

Hétfőn, pünkösd másodnapján nincs hivatalos munkaszünet

Cluj-Kolozsvár, június 2. (A Mai Világ tudósítójától.) A kolozsvári munkaügyi inspektorátustól nyert hivatalos információ szerint hétfőn, román pünkösd másodnapján nincs hivatalos ünnep. Erre vonatkozólag a munkaügyi inspektorátus jelentést is küldött az összes hatóságoknak.

Az átirat szerint az állami hivatalok keddig nem dolgoznak, az üzletek azonban már hétfőn reggel nyithatnak, a gyárak és és vállalatok pedig pünkösd másodnapján szintén dolgozhatnak.

Scotus Viator melegen érdeklődik a csehszlovákiai magyarok sorsa iránt

Kassa, június 2. Scotus Viator, mint ismeretes, néhány nap óta Csehszlovákiában tartózkodik. Felűnőd, hogy Scotus Viator élénken érdeklődik a magyar kisebbségek sorsa iránt, így tegnap Pozsonyban Zablonitzky Jánossal, a keresztény szociálistapárt titkárával tárgyalta hosszasan, majd hirtelen Ersekújvárra utazott, ahol Holota János dr. ker. szoc. elnökkel, és Alapi Gyula dr. komáromi ker. szoc. titkárral folytatott beható megbeszéléseket.

A tárgyalások folyamán Scotus Viator előtt a magyarság vezetői feltárták a földbirtokreform által keletkezett súlyos helyzetet, az állampolgárságszerzés nehézségeit, a maradék birtokok szétosztásánál történt visszaéléseket, az elbocsájtott magyar tisztviselők nyomorát, az iskolabezárásokat és a nyelvhasználat korlátozását. Scotus számos kérdést tett fel, amelyekre őszinte válaszokat kapott.

Az újságíróknak elmondotta, hogy gondos tanulmányozás céljából jött a Felvidékre, ahol különösen a határvidékek helyzetét akarja tanulmányozni. Scotus utazásának szenzációja lesz az, hogy Rimaszombat mellett belyei kuráján felkeresi Szentiványi Józsefet, a magyar nemzetipárt elnökét.

Scotus Bellyéről Kassára utazik.

Pekinget rövidesen kiűritik

(Tokió, június 2.) Pekingi távirat szerint Csancsoling a külhatalmak képviselői előtt kijelentette, hogy a várost rövidesen kiűriti. Minden előkészületeket megtettek a külföldiek védelmére. Tegnap és ma nyolc különvonattal szállították el Mukdenbe a tisztviselők családjait.

Hétfőn startol az S. 55. hidroplán

A németek is küldenek expedíciót az Itália felkutatására

(Róma, június 2.) Az S. 55 hidroplán Kingsbayba való repülésre készen áll. A repülőgép hétfőn startol, pilótái Magdalena örnagy és Bagna hadnagy vezetésével. A gépen helyet foglal két műszerész is. Az utrakészen álló repülőgépet megtekintette tegnap Mussolini miniszterelnök is s a kormány teljes támogatását helyezte kilátásba. Az S. 55 a Citta di Milanó és a norvég gőzökökkel és repülővel egyetértésben Kingsbayból a jö-

vő hét közepén indul az Itália felkutatására.

Berlini jelentés szerint Fridrichshafenben a német Lufthansa gépei utrakészen állanak. Ditrichson repülőhadnagy kijelentette, hogy Amundsen sarkkutató szintén résztvesz a nemzetközi mentőexpedícióban. A lapok szerint Nansen, Fritjoff részvétele még nem vehető egészen bizonyosra.

Ravasz spekulánsok baisset akarnak provokálni a bukaresti tőzsdén

(Bucursti, június 2. A Mai Világ tudósítójától.) Mint ismeretes, a stabilizáció okozta belső pénzügyi bizonytalanságra a bukaresti tőzsde érzékenyen reagált és a stabilizáció kedvező hírére a részvények árfolyama váratlanul aránytalanul magas pontszámokkal emelkedett.

A napokig tartó és már-már komoly veszedelemmel fenyegető hausset a tőzsde vezetőségének sikerült ideig-óráig letörni, hozzáértő pénzemberek azonban már akkor bejósolták, hogy amíg a lej instabilitásával a mai állapotok fennmaradnak, úgy a bukaresti tőzsde nem kerülheti el hatalmas tőkék összeroppanásával járó szélsőséges árfolyamhullámzásokat.

Helyszíni szemle a Malomárok hidjánál történt éjszakai merénylet ügyében

(Cluj-Kolozsvár, június 2. A Mai Világ tudósítójától.) Hirt adott a Mai Világ arról a titokzatos merényletről, amely a hétfőről kedde virardólag a Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) és Clemenceau (v. Postakert) utca sarkán történt. Mint ismert, eddig felderítetlen körülmények között a két utca találkozásánál levő hidnál a Malomárokba dobták Farkas József kolozsvári soffört, akit

reggelre kelve holtan találtak meg a Renner-börgyár közelében,

a Malomárok partján.

Ma délelőtt hivatalos bizottság szállt ki a merénylet helyére, ahol

A pénzügyi szakértők jóslása — mint azt a legutóbbi események igazolják — kezd valóra válni. A kormány félhivatalosa, a Viitorul, éleshangu támadást intéz az ellenzéki lapok ellen és azzal vádolja meg őket, hogy mesterségesen értékpapirokat akarnak vásároltatni nagymennyiségben a bukaresti tőzsdén, hogy aztán egyesek előnyére a la baisse spekulálják az árfolyamokat.

Komoly pénzügyi szakkörök ravasz spekulánsok eselvetésének tulajdonítják a készülő baisset, amely számos egzisztenciát fog anyagilag összeroppantani, mert az új hausse reményében eszközölt nagyobb részvényvásárlások esetén a baisse igen sok tőzdespekulánusra nézve milliós veszteségekkel zárulhat.

megejtették a helyszíni szemlét.

A hivatalos bizottság tagjai, Boča ügyész, dr. Hosszu törvényszéki orvos, továbbá Boross és Ilea rendőrkomiszárok.

A helyszíni szemle kapasan kihallgatták a rendőrt, aki az emlékezetes éjszaka figyelmes lett a Malomárok felől hallatszó segélykiáltásokra és sikertelen próbálkozásokat tett a kézzel-lábbal kapáló ember kimentésére. A rendőr kihallgatása alkalmával előadta, hogy amidőn a segélykiáltásokra a Malomárokhoz rohant,

senkit sem látott a környéken, csak a sofför uszó testét, amelyet hatalmas erővel sodort magával

Hétfőn reggel minden ember

HÉTFŐI HIRLAP-OT

olvas.

A Mai Világ az embériség szellemi és erkölcsi megújulásáért, az ellentéteknek békés kiegyenlítéséért, a nemzetek és osztályok szabad szövetkezéséért s a népkisebbségek kulturális, gazdasági és politikai egyenjogúságának független szószólója:

Mindenki rendel most sorsjegyet

az új osztálysorsjátékra az évtizedek óta diszkrét és miniatűrű vezetéke miatt mindenütt kedvelt bankintézetnél:

Fritz Dörge

Wien I/15. Kärtner-Strasse 43

50.000 nyeremény, több mint 250.000.000 Lei!

Egyellen egy sorsjeggyel

18 millió Lei is nyerhető!

Célső sorsjeggyárak:

1/1800 L 1/3400 L 1/4200 L

Nem kell előre fizetni!

Elegendő egy levelezőlap pontos címmel.

Föltétlen titoktartás!

Prospektus, hivatalos játékterv, minden felvilágosítás díjtalanul és portómentesen.

Az összes sorsjegyek fele nyer.

Nincs illeték, általában semmi levonás!

a Malomárok vize.

Ezenkívül kihallgatták a környék lakóit is, akik azonban szintén

nem tudtak pozitív adatokat nyújtani

az éjszakai merénylet részleteire vonatkozólag.

Lapunk zártakor még folyik a helyszíni szemle, amelynek célja tulajdonképpen annak megállapítása, hogy a sofför öngyilkosságát követett-e el, vagy pedig merényletnek esett áldozatul.

Marseillesbe érkezett az olasz hidroplán flotta

Marseilles, június 2. Az olasz páncélos hidroplán flottilla ma Marsaillesbe érkezett, ahol a tengerészeti hatóságok és a francia haditengerészet tisztjei bankettet adtak az olaszok tiszteletére.

Maniu pünkösd után jön Kolozsvárra

Cluj-Kolozsvár, június 2. Bukaresti jelentések szerint Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt elnöke tegnap este Erdélybe utazott. Kolozsvári pártívei ma Kolozsvárra várták Maniut. A pártelnök azonban megváltoztatta eredeti utitervét és hazatért Szilágymegyébe, hol édesanyját fogja meglátogatni. Maniu Gyula a pünkösdünnepet édesanyjánál tölti, majd pünkösd után Kolozsvárra jön és itteni híveivel fontos tanácskozásokat fog lefolytatni.

Bizottság intézi a nemzeti parasztpárt határozatainak végrehajtását

(Bucuresti, június 2.) A nemzeti parasztpárt vezetősége több bizottságot delegált a központi végrehajtó bizottság határozatainak végrehajtására. Az ismert ellenparlamentari ülések megszervezésére külön bizottságot szerveztek, melyet Virgil Madgearu, a párt főtitkára vezet. A bizottság ma tartja első ülését.

Amíg a román kölcsönpapír eljut az amerikai kistőkéshez

(Newyork, június 2. Saj. tud.) A nagy 80 millió dolláros kölcsön megkötése előtt nem lesz érdektelen tudni, hogyan jut el majd a kölcsön papírja az amerikai kistőkéshez, mert hiszen végeredményben a kistőkés az, aki a nemzetközi hiteket nyújtja.

Kitaposott utjai vannak az amerikai plazsirozásnak, szinte sablonra megy az egész. Nem mindegyik hírneves amerikai nagybank foglalkozik a kihelyezésekkel, de a legtöbb, amelyet mi ismerünk, erre alapítja üzletét. A National City Bank, a Garantie Trust, az Equitable Trust, a Bankers Trust, a Newyork Trust. De

nem szabad hinni, hogy ezek a kötvények kihelyezéséhez a maguk előkelő cégét kölcsönzik;

megvan hozzá mindegyiknek a maga külön, e célra szolgáló alapítása. A nagybankok affiliációhoz egész sereg magánbankár csatlakozik, akik legalább olyan jó márkák, ha részvények és kötvények kihelyezéséről van szó. Itt van a Morganbankház, Seligmanék, Lee Higgenson, Dillon Read, Blair, Speyer. Pozíciójukat jellemzi, hogy százmilliódolláros kihelyezésekre is készséggel vállalkoznak.

A magánbankárok és a nagybankok affiliációi minden kihelyezési üzletet kibocsátó szindikátus alapításával indítanak meg. Ezek a szindikátusok az „underwriterek”, amelyek kifelé szerepelnek és

tovább adják a kihelyezésre átvett kötvényeket.

Ezek az underwriterek nem érintkeznek közvetlenül az amerikai kistőkéssel. A kibocsátási szindikátus legfeljebb ötven tagból szokott állni. Ez a szindikátus kapcsolatot keres egy másik szervezettel, a „purchasing-groupe”-val,

a tulajdonképeni átvevő szindikátussal,

amely kisebb bankárokból áll, akik a százhuszmillióos Amerika legkülönbözőbb részében dolgoznak. Ezek a záloglevelet fixáron veszik át az underwriterektől és tovább adják egy harmadik szervezetnek, a „selling-groupe”-nak.

Ez az eladósindikátus keres aztán közvetlen összeköttetést az amerikai kistőkéssel. Ez már igen népes alakulat, legtöbb esetben ötszáz tagja szokott lenni, akiknek üzleti köre behálózta Amerikának minden vidékét. A selling-groupe táborához tartoznak a „salesmen”-ek. Ezek a tulajdonképeni ügynökök. Utaznak a vidékeken és

bekopognak a lakások ajtaján.

Nem baj, ha a szakkácsné nem nyit nekik ajtót, annak is kínálják a részvényt, vagy a biztoskamatozású kötvényt, hiszen minden kisembernek van legalább kétszáz dollár megtakarított pénze.

Sok lakásban már ismerik a kínált „árucikkét”, mert az amerikai emissziókat

élénk propaganda szokta megelőzni.

Mielőtt a prospektus tizezrei megjelenének, a nagybankok és bankárok próbáloppot rendeznek, kikémelelik, milyen a hangulat az új emisszió iránt. Huszonnégy órán belül már pontosan tudják, milyen fogadtatásban részesül-

het az új papír. Ekkor következik a közönség elárasztása a prospektussal. A nyomtatvány cégjelzését üresen hagyják, mert a vidéki bank a saját cégét nyomtatja a prospektus fölé. Az előkészítés biztosítja azután, hogy a nyilvános kibocsátás napján percek alatt kiírják: „closed”, vagyis le van zárva a jegyzés, mert a kitűnő rendezés következtében már előzőleg eldőlt az emisszió sorsa.

| Select Mozgó |

Mady Christians és Gabriel Gabrio kiváló művészek

Nagy párbaj

megható drámában — Rendezte: J. Baboncelli

Monopol Concordiafilm

Nagy pompával temették el Starcea Traiant, Románia budapesti követét

(Buouresti, június 2.) Tegnap délután temették el nagy pompával Starcea Traiant, Románia budapesti nagykövetét, aki néhány nappal ezelőtt, bukaresti utjáról visszatérve, tragikus körülmények között hunyt el gyomormérgezésben Budapesten.

A nagykövet holttestét családja Bukarestbe szállította, hol a Visarion templomban ravatalozták fel. A gyászistentiszteletet Simeirea püspök celebrálta fényes papi segédlettel. A temetésen a kormány képviselőiben Duca és Stelian Popescu miniszterek jelentek meg. A megjelent előkelőségek között ott voltak: Coanda tábornok, Mihail Popovici volt pénzügyminiszter, Trancu Iassy, báró Villányi bukaresti magyar követ a

követség teljes személyzetével, a királyi udvar polgári és katonai hatóságai, élükön báró Starceával, Balif tábornok, az udvarhölgyek, Poposecu, Davidoglu, Nicolescu, Samsonovici, Cihoski, Dragu, Moruzi, Comanescu, Manu és Miciora tábornokok, a külügyminisztérium főtisztviselői és a hatóságok vezetői.

A gyászbeszédet során Duca a kormány, Popovici Mihály Erdély, Comanescu tábornok bajtársai nevében, kikkel együtt avatták tiszté, Stoilov ezredes pedig a 4-es huszárezred nevében, melynek parancsnoka volt egykor az elhalt nagykövet, — emlékeztek meg Starcea Traian érdeméről.

A nagykövetet a legnagyobb katonai pompával temették el.

Szabadlábra helyezték a selyemcsempészéssel gyanúsított bécsi kereskedőket

(Cluj-Kolozsvár, június 2. A Mai Világ tudósítójától.) A kolozsvári állambiztonsági hivatal detektívjei néhány héttel ezelőtt gyanús idegenekre lettek figyelmesek, akik hatalmas bőröndökkel Aradról Kolozsvár felé utaztak. A detektívek igazolásra szólították fel a gyanús alakokat, akik a kérdésekre egyre zavartabban válaszoltak, míg végül is a detektívek felbontották a zavarban lévő utasok bőröndjeit és ennek kapcsán érdekes felfedezésre bukkantak: a bőröndök mélyén

százazreket érő selymek voltak, összezsúfoltan egymásba rakva és a selyemáru sehol sem volt a szükséges vámolási blankettával, továbbá cégjelzéssel láttamozva.

Kihallgatásuk alkalmával megállapítást nyert, hogy mindkét kereskedő, Lázár Rosen és Laib Isaac bécsi illetőségűek, akik hosszabb idő óta tartózkodnak Romániában üzleti ügyeik elintézésé vé-

gett. A tövisi állomáson való letartóztatásuk előtt Aradon jártak, ahol tizen-négy kiló selymet vásároltak egy ismeretlen embertől, akinek személyéről nem tudtak bővebb felvilágosítást adni.

A két kereskedő letartóztatása után az állambiztonsági hivatal Aradon széleskörű nyomozást indított, annak megállapítása végett, hogy az értékes selyem csempészésére milyen körülmények között került a forgalomba. Miután a nyomozás az ügyben semmiféle passzív adatot nem tudott felmutatni, dr. Nistor Virgil kolozsvári ügyvéd intervenciójára a tegnapi nap folyamán mindkét letartóztatásban levő kereskedőt szabadlábra helyezték.

A bécsi csempészgyanus kereskedők szabadlábrahelyezésük után elhagyták az országot, az állambiztonsági hivatal pedig tovább folytatja a nyomozást Aradon, egy nagyarányú csempészbanda leleplezéséért.

| Uránia Mozgó |

STROGOFF MIHÁLY

(A CÁR FUTÁRJA)

Verne Gyula hasonló nevű regénye nyomán
Főszerepben Ivan Mosjoukine és Nathalie Kovanko Monop. Filmcent.

MOZIVILÁG

Egy világfilm sikere

Mint jelentettük a Select-mozgó napok óta lázas izgalommal készül „Párbaj a légben” című film bemutatására. Az izgalmas jelenetekkel valósággal tulsufolt érdekfeszítő filmdrámát tegnap kezdte vetíteni a Select-mozgó és a bemutatató után nyugodt lelkiismerettel leszögezhetjük, hogy a „Párbaj a légben” teljes mértékű sikert aratott és meghódította Kolozsvár mozirajongó közönségét.

A két szimpatikus pilóta élet-halál-harca a levegőben azért a nőért, akit szeretnek, frappirozó hatással volt, közönsége és a tragédiával való együttérzés hurjait pengette meg a finom nuánszokkal aláfestett cselekmény.

A Select-mozgó a „Párbaj a légben” c. film alkotó bemutatója után néhány nap múlva kezdi vetíteni Norma Shaererrel a főszerepben az „Upstage” néven ismert „Művészvér” című filmet, amelyet e rovatban részletesen ismertettünk.

Jelenet az „Upstage”-ból.

Az új Shaerer-film iránt, akárcsak a most futó „Párbaj a légben” iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg és a közönség figyelme igazolja azt, hogy mindkét film az ideai filmszezon elismeréseméltó produktumai.

Németország jogosan gyártott Phosfogen gázt

(Berlin, június 2.) A birodalmi kormány tegnap vette át a Phosfogen-gázrobbanás ügyében kiküldött bizottság jelentését. A bizottság szerint a gáz a háborúból származik és vegyi ipari használhatósága miatt nem kellett elpusztítani. A jelentés végső következtetésében megállapítja, hogy a hadiszerekről szóló törvényt nem sériették meg, mert nem hadicélokot szolgáló gázt gyártottak. A rendkívül sajnálatos baleset — mondja a bizottság jelentése — semmiben sem különbözik az előre nem látott szerencsétlenségektől.

A hamburgi szenátus mindenesetre elrendelte a készlet megsemmisítését.

Az ország egyetlen igazi hétfői lapja!

Ne tévesszék meg gyenge kísérletek, amelyeket hétfői lap címén szombaton nyomtatnak, régi hírekkel.

Az Erdélyi Hétfői Hirlap minden sora a legfrissebb vasárnapi politikai, gazdasági és sporteseményekről számol be, részletes, bő tudósításokban.

8 oldal 5 lej.

Mindenütt kapható.

HIREK

*

— Ion Minulescu kapta a költsézet nagy díját. Bukarestből jelentik: A költsézet nemzeti nagydíjat Ion Minulescu, a kiváló költő kapta meg.

— Ujabb álhírek a városi tanács feloszlatásáról. Bizonyos politikai körök ismét olyan híreket lansziroznak, hogy a kolozsvári városi tanácsot a kormány feloszlatni készül. A város költségvetésének aprobeálása még mindig nem történt meg, amit bizonyos körök szintén a feloszlatás tervével hoznak kapcsolatba. Munkatársunk illetékes helyen érdeklődött a hírek szavahihetősége felől és azt a felvilágosítást nyerte, hogy a városi tanács feloszlatásáról szó sincsen. Ami pedig a költségvetés jóváhagyását illeti, az ideai budget a legfelsőbb közigazgatási tanács előtt fekszik, melynek aprobeálóját rövidesen megkapja a város. Tény az, hogy a költségvetésben lesznek kisebb módosítások, de ezek teljesen lényegtelenek.

— Hadgyakorlatra hívták Kolozsvár város mérnökeit. A június 1-ével kezdődő tartalékos tiszti fegyvergyakorlatokra a hadvezetőség behívta Kolozsvár város mérnöki hivatalának több mérnökét, közöttük Ciortea főmérnököt is. A városi tanács közbenjárt a nagyvezérkarnál, hogy a behívott mérnökök fegyvergyakorlatát halasszák el, miután a technikai ügyosztály egész menete megakadna a behívott mérnökök távolléte alatt. A nagyvezérkar méltányolta a városi tanács kérését és intézkedett a behívott mérnökök felmentése ügyében.

— APályaválasztási Tanácsadó azon céllal alakult, hogy a pályaválasztás előtt álló mindkét nembeli ifjúságot szakorvosokkal megvizsgáltsa és megállapítsa szellemi és fizikai alkalmasságukat, melynek alapján a gyerekeket elhelyezi a megfelelő szakmában. Minden szülő tehát saját érdekében teszi, ha már most felkeresi az irodát, hogy gyermekét megvizsgáltsa. A gyerekeket már most előjegyezzük az egyes szakmákra és az iskolaév befejeztével elhelyezésükről gondoskodunk. E helyen felhívjuk a munkaadókat, hogy tanoncigénylésüket jegyeztessék elő irodánkban. Irodánk mindenkinék díjmentesen áll rendelkezésére a hivatalos időben. Szerdán d. u. 3—6-ig, vasárnap d. e. 8—10-ig, Str. Paris 36 alatt. Telefon 674 szám.

— Pfeiffer Alfréd növendékeinek hangversenye. Június 10-én, vasárnap este fél 9 órakor tartja a kiváló operatőri és énekpedagógus tanítványai hangversenyét. Programok Lepage-nál.

— Harminc évi fegyházat osztott ki a törvényszék a pusztakamarási gyilkosságok között. Tegnap számunkban részletesen ismertettük a pusztakamarási gyilkosságok büntetését, kik múlt év decemberében meggyilkolták és kirabolták Mayer Emanuel kereskedőt. A törvényszék Otel Jakab elsőrendű vádlottat rablós-gyilkosságért 15 évi fegyházra, Rad Jánosot 10 évi fegyházra és Rad Tódort 5 évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen nem volt ügyész, mint a védők felebbezést jelentettek be.

Gyémántgyártó gépet konstruált egy francia mérnök

Uj kémia van születőben Basset mérnök hiperkompressziós gépe nyomán?

(Páris, június 2.) Valamikor háborút viseltek érte és sok ezer embert megszártak le a mindenható gyémántért. Néhány év óta már rossz hírek járnak felőle. Tulságosan nagy mennyiségben találják Dél- és Közép-Afrikában, csakugy mint Braziliában, de azért két évvel ezelőtt még huszonhétézer gyémántkereső törte magát abban az eszeveszett versenyfutásban, amit a délafrikai hatóságok a grasfontelni új gyémántmezők birtokbavételéért rendeztek.

Egy tudós francia mérnök most egy csodálatos gépen dolgozik, melynek segítségével mesterséges uton tudja majd előállítani a vágyak vágyát, a drágakövek királyát: a gyémántot.

Szén van mindenütt, de kristályalakban csak nagyon ritkán és nagyon apró darabokban található. A legnagyobb darab, amit a mai napig találtak, 110 gramot nyom és 1907 óta

az argol korona középső gyémántja.

A világ készletének egyharmad része a Big Four páncélszekrényeiben van.

Ennek a körülbelül harminc tonna gyémántnak a nagy részét hat óriási bányából bányászták, melyek a délafrikai Bloemfontin és Johannesburg környékén helyezkednek el. Hat merőleges kutszerű bánya ez, öt-hatszáz méteresek, melyek

— Tornaünnepély a kolozsvári ref. kollégiumban. A kolozsvári ref. kollégium ifjúsága f. hó 3-án délután 3 órai kezdettel tartja tornaünnepélyét, mellyel kapcsolatosan délután 7 órai kezdettel műsoros évszázó ünnepélyt rendez, melyre a kollégium tanára és ifjúsága a közönség szíves érdeklődését kéri. Rossz idő esetén a tornaünnepélyt hétfőn tartják meg, a műsoros ünnepély az időtől függetlenül meg lesz tartva.

— Meghívó. Mi, Ing. I. F. Negrujiu, a cluji Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, a Kereskedelmi és Iparkamarák újjászervezésére vonatkozó törvény 8-ik és 9-ik szakaszai alapján összehívjuk a Cluj, Năsăud, Sălaj, Someş, Târnava-Mică és Turda megyékben lakó tagokat rendszeres közgyűlésre 1928. évi június hó 16-án (szombat) 19 órájára a cluji Kamara közgyűlési termébe (Calea Victoriei 51 sz. II. emelet) a következő napirenddel: 1. Jelentés és beszámoló a Kamara 1927. évi tevékenységéről. 2. 1927. évi zárszámadás. 3. Számvizsgáló-bizottság jelentése a Kamara 1927. évi pénzügyi működéséről. 4. Esetleges javaslatok. (Javaslatok a belkezelési szabályzat 29. szak. értelmében terjesztendőek elő.) Ha a törvény 9. szak. által megkívánt taglétszám nem gyűlne össze, a fent összehívott közgyűlés 1928. évi június 17-én, vasárnap 11:30 órakor ugyanazon helyen és ugyanazzal a napirenddel megtartatik, bármennyi legyen is az összegyűlt tagok száma. Cluj, 1928. május hó 30. Az elnök: Ing. I. F. Negrujiu, s. k.

ket azonban nem lehet a végtelenségig mélyíteni.

De ha még harminc kilométerrel lejjebb furhatnának, megleshetnék, hogyan gyártja ezt a drágakövet a természet. Ebben a mélységben a geológiai tudomány eredménye szerint körülbelül 10 ezer kiló a nyomás és 1000 fok a hőség. Ezek a feltételei a szén kristályosodásának.

És most

ezeket a kondíciókat mesterséges uton akarja elérni James Basset francia mérnök.

Konstruált egy kompresszort, amelynek segítségével négyzetcentiméterenkint 25.000 kiló nyomás érhető el. De ez még nem minden. James Basset gépe ezt a nyomást egy olyan elektromos kemencében gyakorolja, ahol a hó 3500 fokra emelhető. Tehát sokkal nagyobb nyomás és hő áll rendelkezésére, mint amennyit a szén kristályosodása igényel. James Basset gépe tízszer nagyobb nyomást fejt ki, mint amennyi a legnagyobb hájóagyú csövében van a löveg kirepülése pillanatában és huszonöt-szor akkora, mint az iparban eddig elért nyomás. Ezzel a csodagéppel aztán gyerekszerűen állítolag — a gyémánt előállítását.

— Jó termésre van kilátás. A mezőgazdasági kamarák a napokban küldték be jelentésüket a földmivelésügyi minisztériumba, amely jelentések szerint az ideai abnormális időjárás ellenére is kedvező termésre van kilátás. A kolozsvári jelentés, mely egész Erdélyre kiterjeszkedik, megállapítja, hogy az idő általában hideg volt és reggelként der ereszkedett a mezőkre. A jégverés óriási károkat okozott Kolozs-, Hunyad-, Torda-arayos, Szamos- és Szebenmegyék egyes részein, de általában azért úgy az őszi, mint a tavaszi vetések állapota teljesen kielégítőnek mutatkozik, habár jelenleg meleg időjárásra volna szükségük. A Bánátban, Maros-, Brassó- és Hunyadmegyékben kitünő termésre van kilátás, míg a többi megyékben normális aratás várható, kivéve Szatmár- és Szilágymegyéket, hol a termés a múlt évi mennyiséget nem fogja elérni.

— Kétszáz ezer lejt szavaztak meg a kolozsvári etnographiai muzeum számára. Bukarestből jelentik: A „Fundatia Regele Ferdinand” igazgatótanácsa legutóbbi ülésén 200 ezer lejt szavazott meg a kolozsvári néprajzi muzeum számára, újabb muzeumi anyagok beszerzésére.

— Megindult a Berlin—Bécs—Róma közötti repülőjárat. Berlinből jelentik: A tempelhofi repülőtérrel ma elindították a német Lufthansa Berlin—Wien—Róma utvonalon közlekedő új légi expresszjáratát. A hatalmas repülőgépen dr. Koch birodalmi közlekedésügyi miniszter is elutazott Rómába. Indulás reggel 6 órakor volt Berlinből. Az ellenrepülőgép délután 3 óra 20 perckor indult Rómából, este 7 óra 50 perckor Bécsbe megérkezett s menetrend szerint 11 órára várták a Berlin tempelhofi repülőtérén.

— A Cluji Nyílttéren Árusító Csizmadia Iparosok Acélhang Dalköre június 3-án, vasárnap délután 4 órai kezdettel reggel 6 óráig tartó szerpentin- és konfetticsatával egybekötött nyári táncmulatságot rendez a Tordai-ut 38 szám alatti Kacsó-kerben. A táncmulatságot kedvezőtlen idő esetén is megtartják.

— A Szigligeti Társaság kolozsvári felolvasó délutánja. Az Erdélyi Irodalmi Társaság meghívására a nagyváradi Szigligeti Társaság június hó 2-án, ma szombaton délután 6 órai kezdettel a református theologia disztermében felolvasó ülést tart. A műsorban Dózsa Endre az E. I. T. elnöke. Nagyváradról pedig dr. Karácsonyi János, a Szigligeti Társaság elnöke, P. Gulácsy Irén, dr. Móricz Ernő, Papp Lajos, Peredy György és dr. Tabéry Géza szerepelnek. Kötelező belépő díj nincs. Este 9 órakor ez Ujságíró klubban (Calea Moşilor v. Monostori-ut 18.) a vendégek tiszteletére társasvacsora.

Megszűnt a vízumkényszer Csehszlovákia és Németország között. A kolozsvári csehszlovák konzulátus a következő közlésére kérte fel a Mai Világot: „A csehszlovák külügyi minisztérium 1928 április 3-án kelt 45614 ai 1928 V/4 számú rendelete értelmében a Csehszlovák Köztársaság és a Német Birodalom között a vízumkényszer 1928 április 5-től kezdve megszűnt. Ezen előny azonban csak az ugynevezett nemzeti utlevelekre (National-Reisepasse) vonatkozik. Utazási igazolványok, utazási elismervények stb. továbbra is láttamvazandók. Minden csehszlovák állampolgár, aki Németországban egy állást vagy hivatali szándékok betöltését, köteles a német határ átlépése előtt az illetékes német képvisleti hivatalnál egy oly igazolványt beszerezni, melynek értelmében az állás vagy hivatalnak az elfoglalása neki biztosítva lesz. Még megemlíthető, hogy egy hasonló kölcsönös vízumkényszer megszüntetés a Csehszlovák Köztársaság és Ausztria között is létre jött.

— Hevesi Piroska növendékeinek hagversenye Ma, szombaton este fél 9 órakor tartja a kiváló művészeti évszázó növendékhangversenyét a kat. gimn. disztermében. Részletes program az esti pénztárnál.

— Spanyolország—Olaszország 1:1 (1:0). Amszterdamból jelentik: Spanyolország—Olaszország válogatottjainak futballmérkőzése kétszeri meghosszabbítás után 1:1 (1:0) döntetlenül végződött. A játék rendkívül heves volt s mint az előrelátható volt, egyenlő ellenfelek küzdelmét mutatta. A mérkőzést hétfőn újrajátsszák.

Harisnyát

keztyűt és kötött mellényt, valamint pulovert csak

Siposnál

vegyen!

Cluj, C. Reg. Ferdinand 8

Molykár elleni megóvás a legbiztosabban

Mártonffy Testvérek & Co.

cégnél Cluj, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 20 eszközölhető, ahol betörés és tűzkár ellen is biztosítva van

Fogadjunk...

— Fogadjunk, Pancser, el sem hiszi ha mondom, hogy a hitelviszonyokban változás állott be és a bankok udvariasabban bántanak adósaikkal...

— Na és a betevőkkel?

— Azok nem annyira fontosak, mert azok a pénzt hozzák...

— Ezt nem értem Pancser ur!

— Hát meg fogom magyarázni. Kohn elutazott Kolozsvárról és elmesélte Grünnek, hogy a Grosz & Co nagykereskedő cég főnöke meghívta vacsorára és a vacsora után a főnök egész a kapuig kikiért.

Grün dühösen beállt a cég főnökéhez és kiabálni kezd:

„Engem, aki mindig készpénzzel fizetek, csak az előszoba ajtajáig kísérnek ki és Kohn-t, ki váltóra vásárol, a kapuig. Főnök ur, ez enyhén szólva egy disznóság!”

„Nézzé Grün ur, — szól a cégfőnök — ha maga lecsúsz a lépcsőn és kitöri a nyakát, az maga baja, de ha Kohn kitöri a nyakát az az én bajom is, mert akkor ki fizeti meg nekem a tartozást.”

— Mit szól hozzá, hogy a vasut azzal mentegedőzik a közönségnek okozott zaklatásokért, hogy sok a bliccelő...

— Engem ez egy hasonló mentegőzésre emlékeztet. Egy ur, aki a vendéglőben talált valamit a levesében, dühösen ordítani kezd:

„Micsoda disznóság, hogy egy légy uszka a levesben!”

„De kérem, nagyságos ur, — mentegedőzik a pincér — ez nem is légy, csak egy kis piszok.”

— Olvasta, hogy Iorga megint kacérkodik a nemzeti parasztpárttal?

— Csak úgy ne járjon, mint az a fiatal asszonyka, kire a kávéházban ráripakodott az ura:

„Ne kockéztálj azzal az urral, tudod, hogy a főnök ur az ügyesmi miatt mindig bosszankodik.”

— Hallotta, hogy az adóhivatalok számos helyen másodsor is végrehajtanak a már kifizetett adók miatt?

— Szórakozottság az egész. Egy adóhivatali főnök ismerősöm egy nagy bérház harmadik emeletén lakik és amint egy reggel kinyit az ablakon, látja, hogy a negyedik emelet egyik lakója kihajol a korláton és leesik. Mikor az illető eléje ér, így szól:

„Na, Kovács ur, remélem, hogy hozánk siet az adóját kifizetni?”

— Hát ez tényleg szórakozottság és így már értem, hogy miért hajtják végre másodsor is az embert...

— Akkor mára a végrehajtásnál maradtunk?

* Kifutófiút keres azonnali belépésre a Pallas lapterjesztővállalat. Cluj, Str. Rațiu [volt Kötő-utca] 1-a.

Kétszobás, fürdőszobás, konyhás lakást keresek a belvárosban. Cim a „Mai Világ” kiadóhivatalában, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 10. szám.

Végleg elmérgesedett a jugoszláv politikai helyzet

A parasztpárt vádat emel a belügyminiszter ellen Betiltották a népgyűléseket

(Belgrád, június 2.) A tüntetések véres elnyomása végképpen kiélezte a jugoszláv politikai helyzetet. A parasztpárti demokrata koalíció heves támadásokat intéz a kormány ellen és a koalíció Radics és Pribiesevics vezetése alatt elhatározta, hogy a támadásokat kegyetlenül folytatja és vádat fog emelni Korošec belügyminiszter ellen. A Rjecs és a

Noviszta című demokrata lapok betiltása miatt ugyancsak sürgős indítványt nyújtanak be a belügyminiszterhez és felvilágosítást kérnek, hogy a rendőrség miért tiltotta be a lapokat.

A belügyminiszter, hogy elejét vegye a további olaszellenes tüntetéseknek, betiltotta a népgyűléseket.

Gondatlanságból okozott emberölés miatt három hónapi elzárásra ítélték egy polyána telepfelügyelőt

(Cluj-Kolozsvár, június 2. A Mai Világ tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék ma tárgyalta Perl Izrael Polyána községbeli fiatelepfelügyelő bűnyűjét, aki ellen gondatlanságból okozott emberölés címén emelt vádat a kolozsvári ügyészség.

A vádirat szerint az elmúlt év januárjában megdöbbentő szerencsétlenség történt a község határában Forestiere Române fiatelepén. Késő délután a hegyről lefelérohánó, fával megrakott iparvasút nekiment és halálosan elgázolta Stretre Gheorghe famunkást, aki borzalmas sebébe rövidesen bele is halt.

A súlyos kimeneteli szerencsétlenségért az áldozat halálával a raktártelep vezetését vonták felelősségre. A bíróság a mai tárgyaláson számos tanút kihallgatott, akikkel a vád azt szándéko-

zott igazolni, hogy a szerencsétlenségért kizárólag a telepfelügyelőt terheli a felelősség.

A kihallgatott tanúk közül többen azt igazolták, hogy a vádlott Perl Izraelnek közvetlen felettese is volt, akit a telepen történő minden esemény ugyanolyan mértékben terhel, akárcsak a vádlottat.

A törvényszék azonban nem vette figyelembe Perl védekezését, hanem megállapította, hogy a szerencsétlenségért a felelősség teljes mértékben a telepfelügyelőt terheli, tekintve, hogy neki kellett volna gondoskodni a közbiztonsági előkészületek megtételéről. Az indoklás alapján bűnösnek mondotta a telepfelügyelőt a törvényszék és az enyhítő körülmények figyelembevételével három havi fogházbüntetésre ítélte Perl Ignácot. Az elítélt a táblához felebbezett.

Létrejött a megegyezés a kolozsvári dohánygyár igazgatósága és munkásai között

(Cluj-Kolozsvár, június 2.) A kolozsvári dohánygyár munkásai pár hónappal ezelőtt bérmozgalmat kezdtek és ugyanakkor akeiót indítottak a 8 órás munkaidő bevezetésére. A gyár igazgatósága kezdetben nem mutatott hajlandóságot a munkásság követeléseinek honorálására, de mikor a gyár 1200 munkása szervezetbe tömörült, az igazgatóság is felvette a követelések ügyében a tárgyalások fonalát.

Tegnap délelőtt 5 órán át tartó tárgyalás után a kolozsvári munkaügyi felügyelőségen dr. Chirilla Traian vezérfelügyelő jelenlétében létrejött a megegyezés a gyár munkásai és az igazgatóság között.

A megegyezés szerint

a gyár igazgatósága respektálja a törvényben is lefektetett 8 órás munkaidőt, fizeti a teljesített túlórákat és megadja a fizetéses 6—30 napi nyári szabadságot munkásainak.

A bizalmi rendszert a gyár igazgatósága nem hajlandó elismerni és ezért e pont körül még folynak a viták. A munkabérek tekintetében nem jött még létre a teljes megállapodás, miután a gyár igazgatósága csak 10%-kal tudja saját hatáskörében a béreket emelni és a gyár munkásai a 25%-os munkabéremeléshez ragaszkodnak.

A gyár igazgatósága a munkásság fizetésemelési kérését a Monopol igazgatósághoz terjesztette fel kedvező referátummal, úgy, hogy minden bizonnyal teljesítik a munkások ezirányú kérését is. A megállapodást a Dohány- és Gyufagyári Munkások Szakszervezete nevében Bruder Ferenc titkár létesítette

* Mérlegképes főkönyvelő órákönyvelést vállal. Cim Herma cipőüzletben, Calea Reg. Ferdinand 22. szám.

Fényes megélhetés!

Új életpálya!

Új típusu varrógép

Előre és hátra varr, hímző és asszuroz. Csodaszép és elpusztíthatatlan kivitelben kapható kényelmes havi díszleire is, rendez varrógép árban

Asztalos varrógéplerakataiban

Cluj, Strada Nicolae Iorga (volt Jókai-utca) 2. szám.

Minden vevő ingyen oktatást nyer a géphímzésben, miáltal fényes megélhetést biztosít magának

SPORTVILÁG

*

Banatul—Universitatea. Holnap, vasárnap délután 6 órakor igen érdekes futballmeccs kerül a városi sporttelepen eldöntésre. A temesvári Banatul játszik az Universitatea-val. A Banatul csapatát kíváncsian várjuk, mert most lesz alkalma bebizonyítani a kolozsvári közönség előtt, tudásának köszönhető-e legutóbbi bajnoki sikereit, vagy pedig más — Kolozsvárt nem ismeretlen — eszköznek. Egyben prognózisra is nyílik kilátás a kolozsvári bajnok szereplésére az országos bajnoki küzdelmekben. Az Universitatea kemény ellenfél, mégis aligha tévedünk — bár szívesen tévednénk, — ha a Banatul vasárnapi győzelmét tartjuk valószínűnek. — Hétfőn a temesváriak a KAC megerősített csapatával játszanak.

Kolozsvári csapatok vidéken. A román pünkösdi ünnepeken 3 kolozsvári csapatunk rándul vidékre. A Románia Nagyváradon játszik az Amatőrrel és a Törökvel. Első ellenfele ellen főlényesen kell győznie, annál nehezebb feladat előtt áll hétfőn, a kerület bajnokcsapatával szemben. — A Haggibbor a dicsőségmentártoni Dacia vendége a pályavaattással kapcsolatban. A dicsői csapat igen jelentékeny játékerőt képvisel, találkozására a Haggibborral nyílt küzdelmet, de remélhetőleg jó sportot ígér. — A CFR Máramaroszigetre zónázik, ahol az MSE lesz az ellenfele. A NAC ellen győztes vasutasok biztos győzelemi kilátásokkal indulnak.

Budapestben is finiszolnak. A magyar futballban a pünkösdi szenzációk után ismét a bajnoki meccsre kerül a sor, amelyek a II. hely és a kiesés kérdését lesznek hivatva tisztázni. A vasárnapi program a következő: Hungária—Bocskay, Ujpest—Sabária és Ferencváros—Vienna (Bécs).

Vasárnap tartják a Haggibbor teniszversenyének döntő mérkőzéseit. A Haggibbor teniszversenyének közép- és elődöntői szorgalmasan folynak. Vasárnap a döntő mérkőzéseket okvetlenül megtartják. A váradai versenyzők legjobbjai ismétellen bejelentették feltétlen részvételüket, úgy, hogy a közönségnek igazi sportélvezetben lesz része, mivel Zizovits Lenke, Velwárt, Bleier a NAC részéről, Giurgiuțnă, Cáp. Serb és Cáp. Mețiannal, az U többszörös bajnokaival mérik össze erejüket.

KMSC kerékpár-szakosztálya június hó 3-ikán, vasárnap kerékpáros kirándulást rendez a szépfekevási Regézi várához. A KMSC kerékpár-szakosztály vezetősége ez uton is felhívja tagjait, hogy ezen kiránduláson teljes számban vegyenek részt. Indulás reggel 6 órakor a Munkásotthon udvaráról. A kirándulás vezetője Szabó József. Vendégkerékpárosokat a vezetőség szívesen lát.

Szenzációs

rádió-ujdonságok

érkeztek

az

ELECTRIKÁHOZ

Cluj, Calea Victoriei No. 1

(volt Kossuth Lajos-utca)

*

Hangszóró [Lautsprecher]

Lei 920-tól!